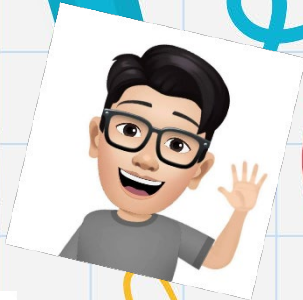

OUGGLÖSMÄTT'TÖS huõddu

27.08.2020

õhttsažtuâjast

eLappi &

Aarktlaž pedagogiikk II,
sää'm-mätt'tõõzz digisäimmök

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Arktista
PEDAGOGIIKKA II
saamelaisopetuksen digiverkosto -hanke

Mââ'st mainstep tä'bbe?

1

Mii lij o'nstõõvvâm
ouglõsmätt'tõs?
Takai kõõččmõõžžid

U'čtee'l, mätt'tõõtti da
peâmmai ķiõččâmvue'ķķ
Miõllsaž suâvldõõzzi âânnmõš

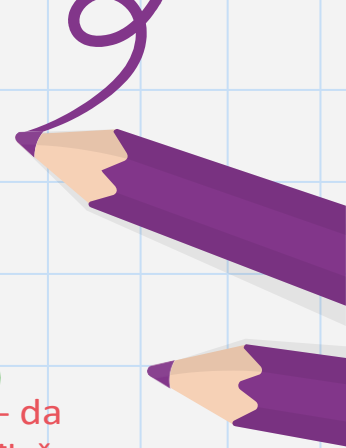
2

Jee'resnallšem
mätt'tõõttji vuâmmša
vâlddmõš
ouglõsmätt'tõõzzâst

Vuâ'pstõs, ä'rttlâddmõš da
motivâsttmõš olgglubun

3

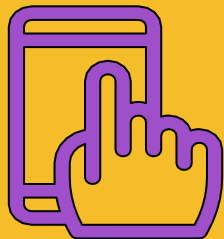
Kulttuur- da
ķiõllteâdlaž
ouglõsmätt'tõs
Diversitee'tt

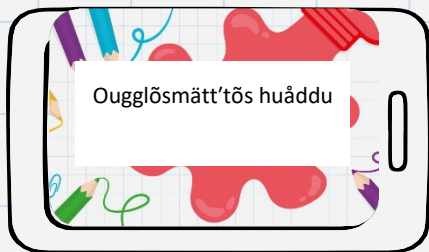
1

Mii lij
ouglõsmätt'tõs da
mii lij o'nnstõõvvâm
ouglõsmätt'tõs?

OUGLÕSMÄTT'TÕÕZZ JEE'RESNALLŠEM RAAJJÂMNÄÄ'LL

SYNKRONALLAŽ OUGLÕSMÄTT'TÕS

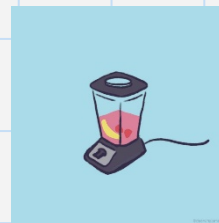
- Vuei'nned muättseen hã't-i olgglubun
- Vuässõotti õhttna nee'ttest

ASYNKRONALLAŽ OUGLÕSMÄTT'TÕS

- Mätt'tõõttmõš vuai't lee'd kuä'ss da ko'st täättas
- Vuässõotti jiâ teivvõõd da mätt'tâ'tte jiijjâs äi'ğğsânji

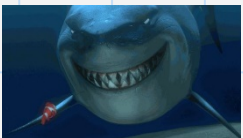
MÄNĠGGÂ'BLĶAŽ OUGLÕSMÄTT'TÕS

- Vuei'nned måttmešt muättseen, leša måttmid aa'sšid mätt'tâ'tte jiijjâs äi'ğğsânji

Mä'htt tuu ougglõsmätt'tõs sããjj?

Ougglõsmätt'tõõzz
akkli

Ougglõsmätt'tõõzz delfiin

Ougglõsmätt'tõõzz nue'rjj

Ougglõsmätt'tõõzz
ouddneeï čää'ccžeevai

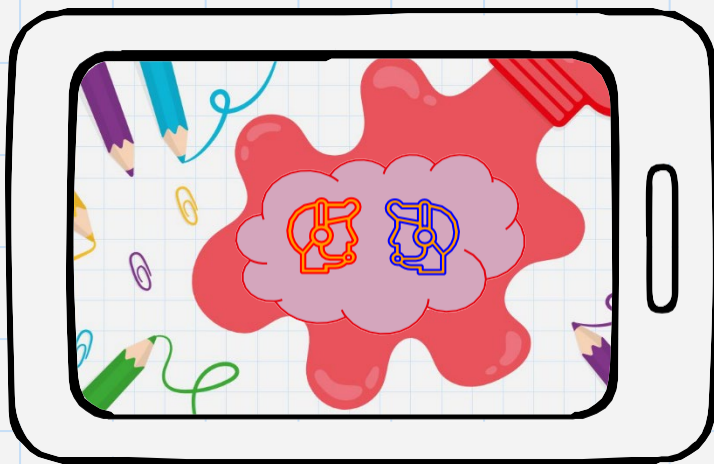
-Miõllsaž ceelaivuõtt
-synkronalaž da
asynkronala mätt'tõõzz
-pedagooglânji vuãđđuum
suãvldõsrã'tkkõõzz

-Jiõččnaž tuãjj
-synkronalaž mätt'tõõzz
-vuã'nik personpuõttlõs
virtuaalteivvmõõžž
-klaass õhttsa WhatsApp
ããnnmõš

-Ouddnummuš- da ouddnem-
haa'leemvuõtt
->mättjummuš olgglubun vuei'tlvõbân
motivõ'stti da miõllsaž

Snäätnate'm asynkronalaž,
tuãjj-juãakmõš listtân
dokumee'ntest, liiŋk
ne'ttseeidaid.

Mii digipedagogiikk lij?

Teknolooglaž, sii'sksallâž da pedagoolgaž
silttummuš täässteäddast (TPACK)
(Koehler & Mishran, 2008)

Teknologia: mätt'tõõttmõõžž sââ'jj–mätt'tõõttmõõžž pirrõs–mätt'tõõttmõõžž
neävv (Kyllönen, 2020)

Altteed vuâđđaa'sšin

Jeä'l õõlgat jįstad le'be mätt'tõõttjin
leeigas.

Lååggte'mes suåvldõõzzi da vuâlai âânmmõš sâtt stre'ssjed jįįjad de mätt'tõõttjid (da piârrjid), ij- gâ tâ'l kõskkõõzzâst leäkku mätt'tjummuš leâša neåvv.

U'čtee'l siltad

*Raajjâd mätt'tõõttjid virtuaal'la
klaass

va'lljee'mes vuâlže (Teams
klassroomm, Google
klassroomm...)

*Lââ'zzted aunnsid (ka'nnat
piįjjâd lookkâmee'jj vääras)

*Lââ'zzted tuejjõõzzid (nõõmted
čõõlggsânji, smiõttad
vaajtõsmäinnsaid tuejjõõzzid
jee'resnallšem mätt'tõõttjid)

* Lââ'zzted arvvlõddâmkrıtee'rid

Mätt'tõõtti siltad

*Siltad ķe'rjõõttâd
mätt'tõsvuâlže

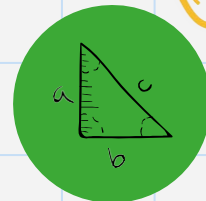
*Siltad ââ'nned
mätt'tõsvuâla, käunn
tuejjõõzzid da vuõltad
va'sttõõzzid

*Siltad raajjâd
dokume'e'nt

*Siltad vä'ldded
õhttvuõđ u'čteela

*

(ne'ttpõõšt, WhatsApp dno.)

Činlmâ'tted vuâđđsilttummuš -

Mä'htt praavam suâvldõõzz pedagoola miõllsažvuõđ?

Va'lljed jiõccad da mätt'tõõttjid måttmid mätt'tem da mättjem staaneei
suâvldõõzzid, kook ââ'nte samai jijjad ââ'nnemjuurdid

Smiõtt vue'sšen

MÂ'Ð mätt'tääm?

MÂ'Ð haa'lääk

mätt'tõõttjid mättjem?

(Mii lij mätt'tem ää'sš

veidas- vuallsaž

tee'mm, odm.

vuârrvaikktöstääid)

MÄ'HTT mätt'tõõtti

ä'lğge tuejjeed?

(kuõi'tes, ä'rttlin,

õhttu)

MÄ'HTT tät vaikkat

mätt'tummša,

mättjummsa,

arvvlõddmõ'sše ja

reflektmõ'sše?

Smiõtt mânia

MU'VDDEM

digitaal'laž

veä'kkneävv le'be

suâvldõõzzid haa'lääk

ää'nned?

MÕÕZZ

(stu'vrrjed,

inspirâ'stted,

visuaallâ'stted,

motivâ'stted)

REFLEKLÂÂSTT DA SMIÕTT SUÂVLDÕÕZZ MIÕLLSAŽVUÕÐ

Lij-a tät suâvldõs **šiõttâl** ââ'nned
jee'resnallšem kontee'kstest?

Tuärjjad-a tät suâvldõs mätt'tõõttji
jee'res **tääidai ouddnummšest**? A
mättjed mätt'tõõttmõõžž?

Tuärjjad-a tät suâvldõs
mätt'tõõttji **õhttsažtuâjj**?

Fi'ttai-a mätt'tõõtti suâvldõõzz
päai'k mätt'tem ää'sš **õhttvuõđ**
âânmõ'sše?

Äjšmââ'tt- a suâvldõs
mätt'tõõttjid **kriittlõ'žže**
jorddmõ'sše da ođđ
râ'tkķõõzzid?

Ougglõsmätt'tõõzz šlaajjra'vvjõõzz vuänõssân

MÄTT'TÕÕTTJEST LIJ

VUÕIGGÂDVUÕTT

-juõ'kkpeivvsa mättjem staa'ne

-vuäžžad sarnnum maacctõõzz

-tobddâd koll'jed klassõhttõ'sse

PEÂMMJEST LIJ VUÕIGGÂDVUÕTT

-tie'tted škooultuâjj plaanummsinäi'jab (ij
mätt'tem tiõd)

-vuäžžad teâđ pärna tuejjeem o'nstõõvvmest

U'ČTEE'LEST LIJ VUÕIGGÂDVUÕTT

ämmatlõõ'zze staa'ne da tuâjjrääuha

-tobddâd koll'jed škooulõhttõ'sse

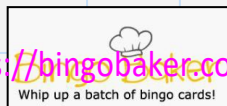
6 lokkčouddi o'nstõõvvâm ougglõsmätt'tõ'sse

1. VUÂRRVAIKKTÕS (kamera sme'llkânji ool), ÕHTTJAŽJIÕGG DA TUÄRJ (MÄTT'TÕÕTTJI DA U'ČTEE'LI KÕSKKÂN)
2. RUTIIN DA PEEI'V/ČIÂSS AGENDA
3. ÂKKA DA SILTTUMMŠA ČÖNNUM MÄTTČIÂSS DA DOMMTUEJJÕÕZZ odm. Microteaching
4. ĶEÄRDDUMMUŠ
5. U'VDEDED JIÖNN DA VA'LLJEEMVÄ'LDD LE'BE ROOL MÄTT'TÕÕTTJA
6. ČÄÄVÂTTMÕŠ, EE'TTEMVUÂÐÐVUÕTT DA MÄTTJEMVUÂLA

Jõõskâsvuõđâst
tuejjummuš, leša kamera
â'lñn, lij hää'sk!

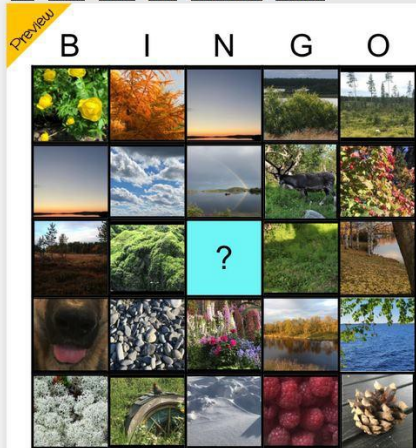
Ââ'nnemvue'jji ouddmiârkk

<https://bingobaker.com/>

LUÁNDUBINGO

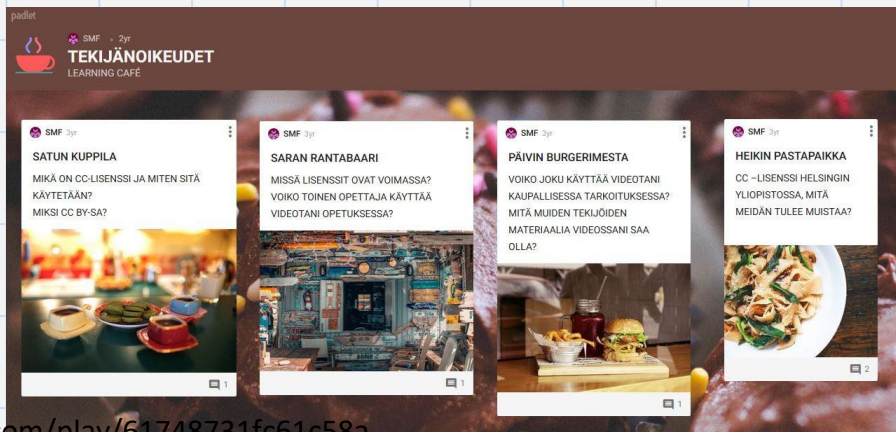
Edit • Share • Clone • Print • Play Online • Call List

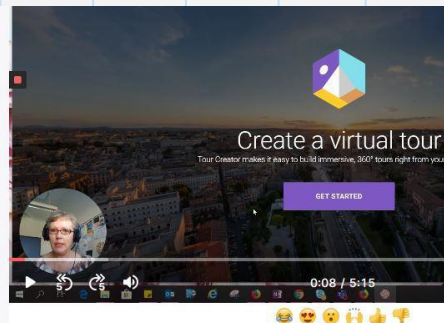
Voit kokeilla: <https://bingobaker.com/play/61748731fc61c58a>

<https://padlet.com/>

<https://www.loom.com/>

Tour Creator ODG180

by Satu-Maarit Frangou

2

lee'resnallšem mätt'tõõttji
vuä'pstõs, ä'rttlâddmõš da
motivâsttmõš
ougglõsmätt'tõõzzâst

eLappi- kõjldõs puãđõõzz

Tuärij kai'bbje:

*suãvldõõzzi âãnnmõõžžâst

*suãvldõõzzi pedagooglast äü'kkâsttmõõžžâst

Tuâj kue'rmtemvuõtt:

*šõõddi jiãnnai

->ceãlaivuõttân ougglõsmätt'tõs o'nstõõvi

Mätt'tõõtti:

*pie'kkest mättjempuãđõõzz puârne

U'čtee'l:

*kičlâsttmõõžž čarrá'ddem hiâltummšest

*mätt'tõõttji jiõčchjjeemvuõđ täaidai ouddnummšest.

Vä'žžlõõzz:

*teeknla vä'žželvuõđ

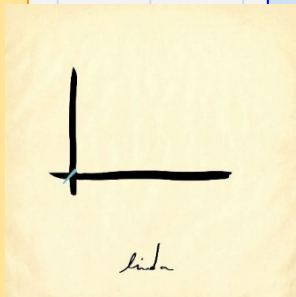
*vaiggâdvuõđid vuãžžad õhttvuõttmätt'tõõttjid

*tuejjõõzzi raajkâni kuãđđmõõžž

*meãddaãârmõõžž

* *pukmätt'tõõttjiâmotivâst'tõõvvâm
ougglostuejjummša, vaikkâdvuõtt vuãžžad
õhttvuõtt mätt'tõõttjid, meãddaãârmõõžž,
tuejjõõzz raajkâni

*u'čtee'li akuutt tarbb konkreettlaid peäggtoõzzid
ougglošmätt'tõõzzpedagogiikkâst da šlaajjaž
ougglošmätt'tõõzz čõõđtummšest.

Mii lij vääžnai ougglest pue'tti vuä'pstõõzzâst?

Škooul âlgg ta'rjjeed ougglõsmätt'tõs- da vuä'pstummuš:
tå'lkk̃ tuejjõõzzi juâkkmõš i'lla ougglõsmätt'tummuš.

- U'čtee'lest lij vie'rr smiõttâd ju'n ouddâl, mä'htt tåimmjed vuei'tlvõõ'žžin jie'ttvue'jjin, odm. tâ'l gu mätt'tõõttja jiâ vuäžž õhttvue'đ (peâmmai, mätt'tõõttihuõll).
- Vaajtõsmäinnsa čõõđtemvue'ķķ (PLAN B)

Struktuur lij vääžnai:

- pei'vvtuâjast **da** ougglõslookkâmriâššmõs (ķe'rjllânji, karttân l. mǎ'htt-ne .)
- juõ'kkpeivvsaž **ouggļõsmǎtt'tõšciâss**: čiâssid liânttee da ve'kke suâppum päikka
- **čĩõlgâs**, õhttnaž **tuejjõõzzi ouddmõš**
- tuejjõskue'rm smavvummuš **uu'ccabku'sķķen**
- tuejjõõzzi ķe'rjjummuš **seâmma päikka**
- liâđgla **tuejjõsliist** taarbšemmen mǎttmin mǎtt'tõõttjin
- tuâj a'lğģe veä'kk̄tummuš da tuejjõõzzi raajmõõžžâst **staanmõš**: sagstâ'lle peâmmjivui'm
- **õhtt'tõttum vuä'pstõsteivvmõõžž** u'čtee'l/spesiaalu'čtee'livui'm:veä'kk̄te ooudârra tuejjõõzzin

Mä'htt ä'rttlâ'dded da motivâ'stted mä'tt'tõöttjid ougglõsmä'tt'tõõzzâst?

Ä'rttlâddmõõžžâst vuäi't ä'u'k'keed še.:

- õhttsaid neä'tteläävõõzzid: teäđtummuš daa'šši čõõđjeällmõš
- vee'rjte'm ä'rttelteivvmõõžžid neä'ttel poodd pie'k'ken škooulpeei'v

Motivâsttmõ'sše vuäi't väivvõöttâd ķiddeemnalla vuâmmšõõzz tuejjeem- da arvvlõddâmnaa'lid:

- määngpeällsaž tuejjõõzzi ouddmõš: ķeerjla tuejjõõzz, snimldõõgg, video , jiõntõõzz dno.
- vaajtõsmäinnsa siltteem čuä'jtemnää'll :

snimldõõgg, video , jiõntõõzz, portfolio

- ķeerjla da njäälmla tee'st le'be projee'kt

3

Kulttuur - da ķiõllteâđlaž
ouggļõsmätt'tõs

Viiñķ ķiõllteâđlõ'žže ougglõsmätt'tõ'sse

ĶIÕLLTEÂĐLA TUÂJJVUE'ĶĶ

Ougglõsmätt'tõõzzâst uu'ccab lij
jeānab.

ČIÕLGÂS VUÄ'PSTÕS DA TUEJJÕSOUDDMÕÕŽŽ

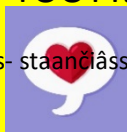
fi'ttõõzzi äävummuš, karttsannõõžž, tee'mm da kōskksa
sannõõžž oudpeä'lnn mätt'tõõttjid

TUÄRJJ TEKNIKKAST

OUGGLÕS- TUÄRJ MÄTT'TÕÕTTJID

juätkkjeei it- da lekss- staan, ougglõs- staančlāss

TEIVVMÕŠ OUGGLÕSMÄTT'TÕÕZZÂST

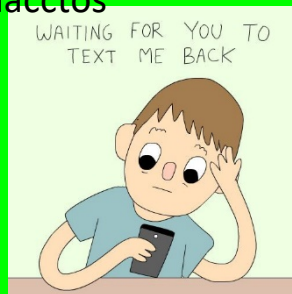
*Vää'ld peivvsaž da personpuõttlaž
kontaakt mätt'tõõttja

Järrnâ'ttem tarbb pājjan

Muu'št juõ'ķķ'kõ'žže jii'jjes
maacctõs

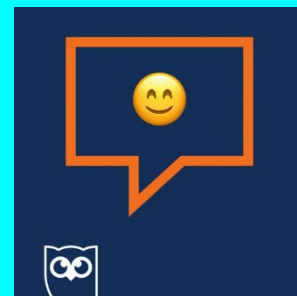

OUGGLÕSMÄTT'TÕ'SSE ŠIÕTTI TUEJJÕÕŽŽ

Ķiõllteâđla tuejjõõžž da vuä'pstõõžž
* tuejjõõžzi ķiõllsää'nää'blka vuāmmšõs

Čiõlgâs, kompaaktla, prāāstai

* vuä'niķ Teams- mätt'tõs-šiätt, čiõlgâs, ij
leeigas jā'ttlõs sārnnmõš, ājšmāttmõš, saaggi
vaajtummuš

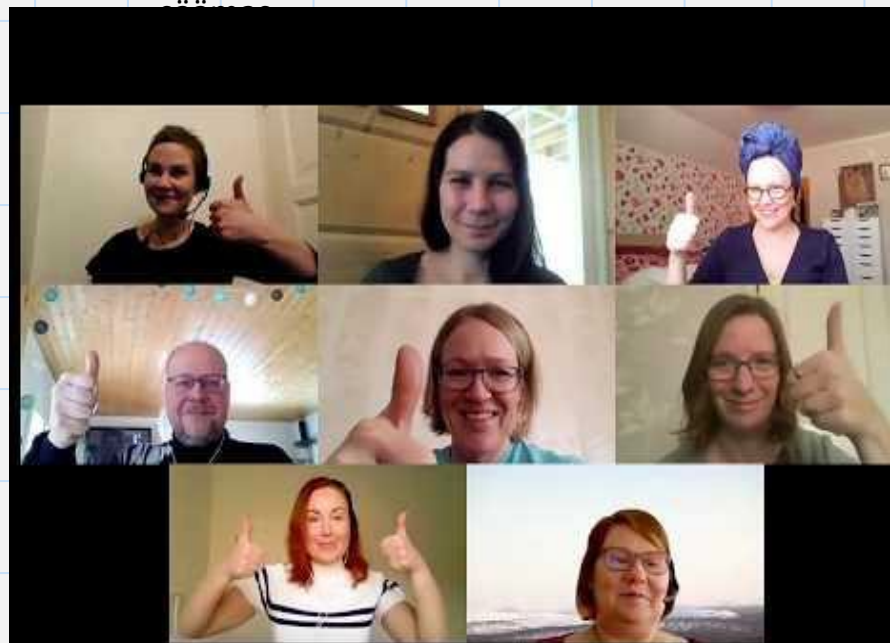
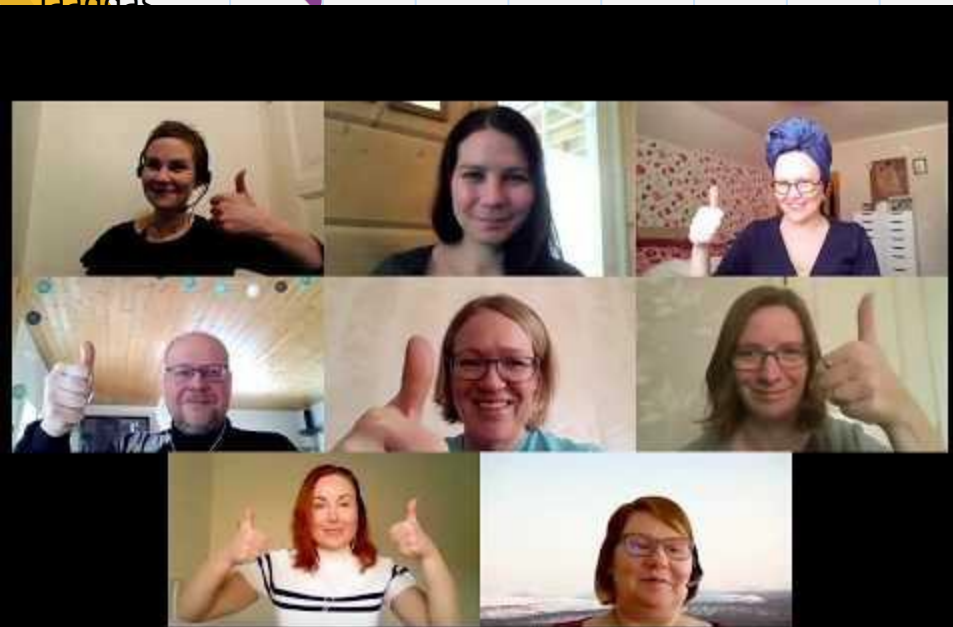

vinjkkvideo -

TIPSAVIDEOT

www.dived.fi

lääkäri

Tä'st veâl sââ'jj raajjâd mâi'd-ne

DIVED

buoččat gillii ja kultuvri • sukella kieleen ja kulttuuriin • dyk i diversitet

VINKKEJÄ
VALMISTAVAAN
OPETUKSEEN ETÄNÄ

Plaanummuš da čõõdtõs - mõi'd ouglõsmätt'tõõzzâst vä'ldde lokku?

Õ'htekeäsmõš

(Teknikk , jiõn , kamera,staan,
u'čtee'l digitääd da
pedagogiikk)

(Täävtõõzz, mõi'd, mä'htt, kuä'ss,
arvvlõddmõš (eettmõš, veeidas- vuällsaž,
mättjemvuâlaž, čââvâttmõš...)

(pââ'jj, neä'ttel, pei'vv, čiâss
ops 2014 täävtõõzzi
čuõvâst)

(Ä'rttlâddmõš, ķiddõõttmõš,
saaggi vaajtummuš,
motivâsttmõš, na'ddjõs (u'čtee'l
muâđ, kuvddlummuš)

- Koehler, M.J., & Mishra, P. (2008). Introducing TPCK. AACTE Committee on Innovation and Technology (Ed.), *The handbook of technological pedagogical content knowledge (TPCK) for educators* (pp. 3-29). American Association of Colleges of Teacher Education and Routledge, NY, New York.

- Kyllönen, M. 2020. Teknologia pedagooglaž äänmõš da priimm'mõš. U'čtee'li digipedagooglaž silttummuš. Jyväskylä õliškooul. Šõddeemtiõđ da psykoloogla

- tiõđkã'dd. JUY. Dissertation 191. OpenDigi-ha'ñkkõõzz seeid: <https://opendigi.fi/>

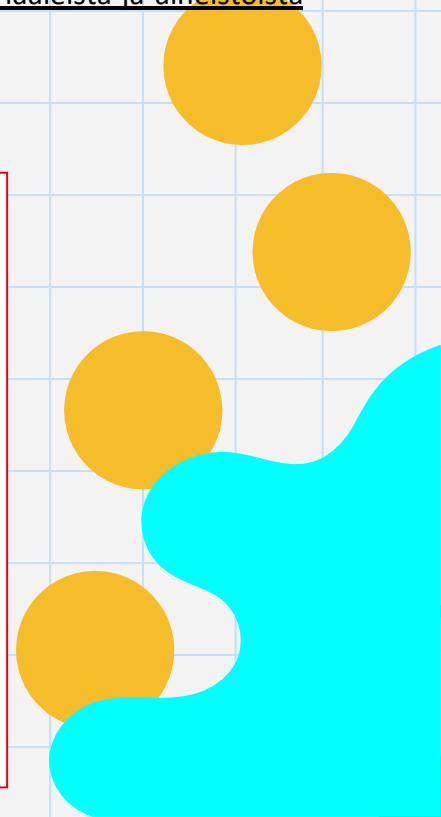
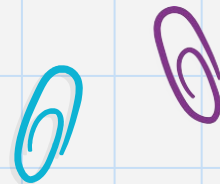
- Sergejeff, J., Mantila, H., & Pilbacka-Rönkä, T.

2020. Tuuve-staanum ne'tt- mätt'tõs spesiaalvue'jjin. Loppuraportt . Mätt'tõs- da kulttuurministeria.
https://www.valteri.fi/wp-content/uploads/2017/04/Tuuve_loppuraportti.pdf

- DivED- ha'ñkkõõzz seeid: <https://dived.fi/>
- ouddmiark mätt'tõ'sse šiõttlõõzz digitaal'la mättaunnsin da aunstõõzzin: <https://www.ooph.fi/fi/esimerkkeja-opetukseen-soveltuvista-digitaalisista-oppimateriaaleista-ja-aineistoista>

- Jiännai liiñk da suävldõõzz

<https://www.satumaa.org/finnish/>

Ha'ŋkķõõzzi dommseeid

Arktisla pedagoogiik II, sää'm-mätt'tõõzz
digisäimmõk:

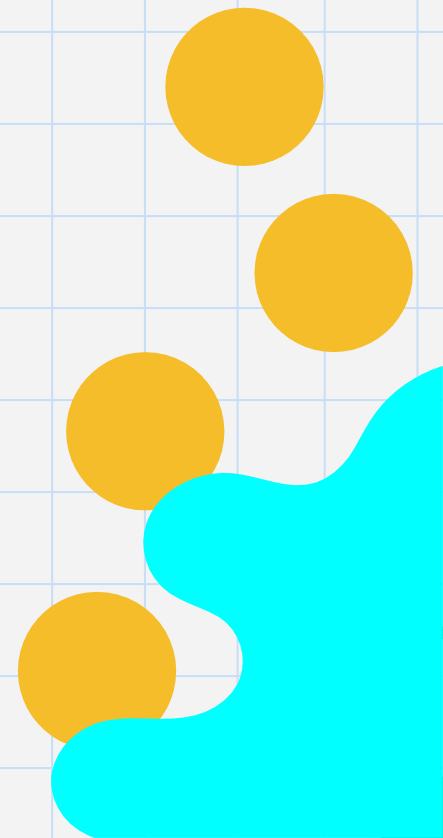
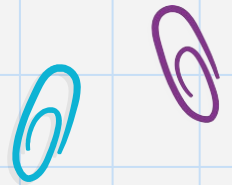
www.sogsakk.fi/arktistapedagogiikkaa2

eLappi:

<https://www.ulapland.fi/FI/Kotisivut/eLappi>

Maacctõslomakk

<https://forms.gle/BAo8LQzBfma62yF37>

Tän škoultõõzz čõõdte

Satu-Maarit Frangou
satu-maarit.frangou@ulapland.fi

Minna Körkkö
minna.korkko@ulapland.fi

Pigga Keskitalo
pigga.keskitalo@ulapland.fi

Arktista
PEDAGOGIIKKA II
saamelaisopetuksen digiverkosto -hanke

Unni Länsman
unni.lansman@sogsakk.fi

Tarja Huhtala
tarja.huhtala@sogsakk.fi

Satu-Maarit Frangou
satu-maarit.frangou@ulapland.fi

Pigga Keskitalo
pigga.keskitalo@ulapland.fi